Casa artei germane

de prof. G. OPRESCU

Münchenul, din toată Germania, este de sigur oraşul care ştie cel mai bine să primească pe streini. La aceasta contribue, pe lângă frumuseţea situaţiei geografice şi importanţa monumentelor cu care l-au dotat regii Bavariei, blândeţea şi voioşia caracterului locuitorilor, totdeauna bucuroşi de oaspeţi. In mijlocul lor oricine se simte bine, are impresia că e binevenit.

Iar autorităţile, cele din trecut şi cele de acum, se întrec în ingeniozitate, pentru ca şederea călătorului să fie cât mai plăcută. Reprezentaţiile festive de operă şi de dramă rivalizează cu cele din Bayreuth şi, nefiind alese numai în vederea glorificărei unui singur compozitor, ca acelea, sunt mai variate, vorbesc unui public mai larg. Ele sunt rânduite şi dirijate cu o energie şi o competinţă unică, de Clemens Kraus şi — în ce priveşte opera — o ocazie ca Viorica Ursuleac, compatrioata noastră bucovineană, să-şi arate marele său talent de cântăreaţă şi tragediană.

Pentru restul zilei, când lumea nu poate merge la teatru, sunt expoziţiile de artă şi muzeele. Expoziţii temporare sunt cel puţin patru, anul acesta, dintre care două de mare importanţă: una, consacrată lui Altdorfer, cu ocazia împlinirei a patru sute de ani dela moarte, şi adresându-se poporului german, dar şi istoricilor de artă, din lumea întreagă, alta, exclusiv naţională, însemnate totuşi ca fenomen artistic, în legătură cu activitatea guvernului actual, pe acest teren. De prima din aceste două manifestaţii voi vorbi într'o cronică viitoare. De cea de a doua mă voi ocupa azi.

In dorinţa sa de a reînoi şi purifica totul, guvernul actual al Germaniei a hotărît unul trecut să pue capăt acelor curente pe care le considera ca vătămătoare, imorale, rătăcind publicul şi pe artiştii mai tineri, din pictură, sculptură şi grafică. După cum e natural ca un om politic să se priceapă în politică, este tot aşa de natural ca el să nu se priceapă în artă, domeniu vast şi complex care cere o pregătire şi o cunoaştere istorică a situaţiilor, pregătire şi cunoaştere cari nu se obţin decât prin studii speciale şi educaţie a ochiului. In genere de când există arta, curentele exagerate şi maladive, atunci când erau reprezentate de oameni nechemaţi sau de şarlatani, s'au eliminat de la sine, fără nici un fel de intervenţie de sus. Publicul şi amatorii sunt mai puţini proşti decât îi cred cei cari conduc destinele popoarelor. Dar, cine are puterea este oarecum îmbiat să se servească de ea, chiar atunci când ar fi mai prudent să n'o facă. Iar cum în Germania există o conştiinţiozitate şi un sens al răspunderei, pe care nu le întâlnim ori unde, înainte de a se lua măsurile ce s'au luat, cu privire la artă, s'au consultat cei cari erau consideraţi mai competenţi, anume profesori de la Academia de arte. Evident, procedeu excelent în teorie, detestabil însă în practică, căci ori care „profesor" şi practician în ale artei, va considera că tendinţa pe care o reprezintă este singura justă.

De aici a ieşit expoziţia „artei degenerate", die entartete Kunst, de anul trecut, în care, de-a valma, erau stigmatizate opere minunate, mai libere, ca tratare, mai independente ca tehnică, ale celor mai valoroşi contemporani, şi caraghioslâcuri, cu adevărat ruşinoase, pe care vremea le-ar fi eliminat. Münchenul, oraşul artei sincere, cel în care s'au desăvârşit cele mai fertile experienţe ale secolului al XIX-lea n'a fost tocmai fericit de a fi sediul expoziţiei, pe care mulţi artişti au boicotat-o. Anul acesta vine rândul părţei a doua a activităţei guvernului: expunerea operilor care corespund dorinţei sale, arta sănătoasă, arta eternă, cea în care se oglindeşte firea poporului german.

Intr'un locaş somptuos, la construirea căruia nu s'a făcut nici o economie şi care corespunde tuturor exigenţelor actuale în materie de muzeografie (cu o singură rezervă: imensitatea sălilor, în care ori ce operă mai modestă ea proporţii dispare), s'au strâns 1158 de lucrări: desenuri, mozaicuri, tapiţerii, gravuri, picturi şi sculpturi. Evident ele au fost selecţionate de o comisie, care se conforma dispoziţiilor în vederea însănătoşirei artei prezente.

Am luat cu deamănuntul sală cu sală. Pe măsură ce înaintam, impresia primă de oboseală, de tristeţe chiar se accentua. Salonul anual din Paris, criticatul Salon, ar fi un loc de mare delectare artistică, prin comparaţie. Totul pare executat sub semnul neputinţei şi al migalei. Imensele pânze, unele de câte opt sau zece metri pătraţi se succed unele după altele, par toate executate de acelaş om.

Pe ici, pe colo, câte o sclipire, repede stinsă. Fac excepţie portretele, în care calităţile de observaţie fizionomică, de pătrundere a unei figuri, de interes pentru fotografia unei măşti umane de conştiinţiozitate de desenatori, calităţi care aparţin prin tradiţie artiştilor germani, reapar. Şi aici însă portretele oficiale sunt cele mai puţin reuşite. In dorinţa de a da modelelor înfăţişări eroice, pictorii n'au reuşit de cât ale prezenta sub un aspect teatral.

Intr'o sală centrală, la loc de onoare, ne întâmpină „Zeiţa artei". E o persoană durdulie şi cochetă, între doi copii: un băiat şi o fată. El cântă din fluer, muzica, ea are în mână un creion, pictura. Personagiul central este evident, gol: zeiţa n'are alt costum decât nişte papuci roşii şi — concesie făcută, „modernismului" — păr, acolo unde trebue să aibă. Privind la această banală şi pretenţioasă imagine, de realitatea unei cromolitografii, a „profesorului". Adolf Ziegler, inspiratorul cruciatei contra tendinţelor mai libere în artă, pricepem totul şi mintea ni se luminează. Gelos şi invidios, acest urmaş, al academismului lipsit şi de cunoştinţe temeinice şi de temperament, n'are de cât un gând, să suprime arta bună şi s'o înlocuiască cu cea care-i seamănă. De aici atmosfera de tristeţe şi copleşitoare monotonie din expoziţie, în care nu se remarcă decât un număr relativ mare de frumoase sculpturi (portrete) şi cei mai mulţi dintre gravori şi litografi. Intr'o frază din nota introductivă la catalogul expoziţiei, dr. Hans Kiener, citând pe Herder, zice, cu dreptate, că arta este instrumentul cel mai sensibil, cu care se poate constata starea spirituală, întreaga cultură a unui popor. Cine însă pornind de la aceste afirmaţii, ar judeca „cultura" poporului german după expoziţia din „Deutsches Haus" s'ar înşela amarnic. Poporul german, pe terenul artistic, chiar în ultimul timp, este capabil de mai mult. Ca un fel de antidot a ceeace vede în expoziţia actuală el nu are decât să privească la sălile Pinacotecei celei nouă, aşa de frumos aranjate de prof. Ernst Buchner. Aici Leibl, Trübner, Schuch, Menzel, de Marées, Lenbach, Feuerbach, chiar Böklin une ori, chiar academicul Piloty, vorbesc un limbagiu cu mult mai înalt, ne dau despre posibilităţile culturale ale germanului adevărata imagine. Chiar alături de francezi, aşa de mari în sec. al XIX, ori care din aceşti pictori se poate afirma ca o mare personalitate, ne poate emoţiona, ne poate face să pătrundem în sufletul Germaniei creatoare.

Cel mai sălbatic trib din lume: indienii Şavanţi din Brazilia

Nici un om civilizat nu se poate apropia de ei. — Ei au respins din nou cu cruzime o misiune de studii

Cu săgeţi otrăvite şi dulăi sălbateci au ucis şi rănit mai mulţi membri ai misiunii Aureli. Şavanţii au atacat totdeauna pricinuindu-le pierderi mari, caravanele de savanţi şi exploratori cari încercau să pătrundă pe teritoriul lor, tot atât de vast ca şi al Franţei.

Paris-Soir e informat din Rio-de-Janeiro că o expediţie ştiinţifică a fost atacată de 200 de indieni şavanţi, în timp ce ea poposise lângă un sat indigen. După „tratative" zadarnice, cei 14 membri ai expediţiei Aureli au fost nevoiţi să tragă focuri în aer. Agresorii se împrăştiară atunci, aruncând numeroase săgeţi otrăvite. D Himmolecht, un entomologist şi o călăuză au fost ucişi. O altă telegramă anunţă că expediţia ziaristică şi etmografică, condusă de Willy Aureli, explorator brazilian, care a pornit în recunoaşterea regiunii Sierra do Roncador, lanţul de munţi aşezaţ între fluviul Xingu, *Rio das mortes* (râul morţilor) şi imensul fluviu Araguaya, regiune încă necunoscută şi populată de singurii indieni din Brazilia, rămaşi sălbateci şi rebeli faţă de albi, a fost respinsă de un trib al acestor indieni, tribul şavanţilor. După ce au urcat valea lui Rio das mortes, pe o bună distanţă, membrii expediţiei descoperiseră un sat de şavanţi şi debarcaseră, dar au fost atacaţi pe neaşteptate de aceşti sălbateci ascunşi în iarbă înaltă. O grindină de săgeţi otrăvite sau purtătoare de substanţe arzătoare se abătu asupra expediţiei. Impotrivirea a fost cu atât mai grea, cu cât agresorii nu puteau fi văzuţi. Deodată, uriaşii câini sălbateci numiţi moloşi şi asmuţiţi de şavanţi, atacară cu cruzime grupul de albi cari fugiră repede spre punctul de îmbarcare. Şase călăuze indiene din triburile Bororos sau Carajas au ajuns, secătuiţi de puteri, la un post al serviciului de ocrotire împotriva indienilor, unde se află şi un post de radio-emisiune care anunţă localitatea Goyaz.

Atacaţi de sălbateci, au fost şi numeroşi misionari catolici, ale căror morminte sunt săpate în nisip, pe locul unde şi-au găsit moartea aceşti preoţi cari veniseră în căutarea de suflete omeneşti, spre a le aduce la credinţa de iubire şi în Dumnezeul ei.

In 1937, Willy Aureli a organizat prima sa expediţie care a dat greş în urma unui atac al indienilor şavanţi. Anul acesta el a organizat expediţia despre care se vorbeşte mai sus *Paris-Soir* ne mai vesteşte că, în aceeaşi regiune, se mai află preoţii misionari Hipolit şi Jean, cari pribegesc semănând pretutindeni cruci, pe care indienii şavanţi le smulg, văzând în ele semne de războiu.

Sunt cei din urmă sălbateci din Brazilia civilizată de albi.

L. I.

* * *

Bibliografii

● A apărut L'ILLUSTRATION din 27 August 1938, cu următorul sumar:

Generalul Vuillemin în Germania, de H. Bouché; *Sărbătorile napoleoniene, dela Ajaccio*, de Emil Ripert; *Actualităţi din Spania şi din China; Imperiul francez, realitate vie*, de J. de Beaumont; *Indreptarea portugheză* de E. Schreiber; *Un reportaj despre regiunile necunoscute ale Tibetului*, de E. Maillard, precum şi în supliment partea II din romanul *Fleurette* de M-me Mardrus.

● A apărut nr. 17, anul 6 din revista bilunară „LIBERTATEA" economică, politică, socială, culturală, de sub direcţiunea d-lui inginer I. P. Gigurtu.

Mare incendiu

provocat de trăznet, la Storojineţ

Insemnate cantităţi de grâu şi câteva şire de paie şi fân mistuite de flăcări

Storojineţ, 8 Septembrie

Marţi noaptea s'a abătut asupra oraşului şi judeţului nostru o ploaie torenţială, însoţită de descărcări electrice. Furtuna a smuls arbori, a descoperit numeroase case, a culcat tot porumbul la pământ şi a nimicit în parte recolta.

Din cauza descărcărilor electrice, s'a aprins o şiră de paie pe moşia fraţilor Serban şi Neagoie I. Flondor. Flăcările au mistuit paiele şi s'au întins la alte şire de fân şi apoi la grajdurile cu vite, cari, toate, au fost prefăcute în cenuşă.

La faţa locului au sosit autorităţile, comandantul legiunii de jandarmi, d. căp. Bersescu, pompierii din oraşul nostru, dar n'au putut face nimic contra focului mistuitor.

S'a telefonat la Cernăuţi după pompieri, cari, cu toată munca depusă, n'au putut nici ei stinge focul până n'a mistuit întreaga recoltă a marilor proprietari Flondor, cauzându-le o pagubă de peste un milion lei.

S'a putut salva doar grâul treerat, depus în hambare.

O femeie a paralizat de spaimă.

D. rezident regal al ţinutului Mării se interesează de situaţia muzeului regional al Dobrogei

Constanţa, 7 Septembrie

D. Nicolae Ottescu, rezident regal al ţinutului Mării, al cărui interes deosebit pentru toate iniţiativele frumoase l-am relevat, a primit azi dimineaţă în audienţă pe d. Ioan Micu, conservatorul muzeului regional al Dobrogei, care i-a prezentat o adresă din partea d-lui prof. C. Brătescu, prin care îi face cunoscut frumosul act al d-lui Periche Papahagi fost director al liceului „Durostor" din Silistra, care a donat de curând întreaga sa colecţie arheologică şi ştiinţifică, material arheologic de rară valoare documentară asupra trecutului provinciei noastre.

D. rezident regal Ottescu a primit cu multă bucurie această veste şi a hotărît ca împreună cu d. prof. Brătescu să adreseze o scrisoare de mulţumire donatorului, despre al cărui gest lăudabil ne-am ocupat.

Tot cu prilejul acestei audienţe, înaltul demnitar al ţinutului nostru s'a interesat îndeaproape de situaţia muzeului regional, despre cercetările arheologice în curs în Dobrogea şi şi-a exprimat dorinţa de a inspecta în luna aceasta, toate punctele unde s'au făcut descoperiri cu privire la trecutul provinciei noastre, care poartă în sânul ei rare urme ale tuturor stăpânirilor ce s'au succedat, începând cu cea scitogotică, romană, greacă, etc. A făcut apoi frumoasa promisiune de a sprijini cu tot sufletul său îmbogăţirea muzeului regional dobrogean acordând tot concursul. Deasemenea s'a interesat îndeaproape de mişcarea culturală din provincia noastră.

❖

In legătură cu aceasta este locul să relevăm un alt act de înaltă valoare al d-lui rezident regal N. Ottescu. Acum câtva timp, d-sa a primit în audienţă pe d. prof. C. Brătescu, care i-a făcut cunoscut că va scoate cu prilejul a 25 de ani de administraţie românească în Cadrilaterul dobrogean, un volum festiv, alcătuit din trei părţi şi care va cuprinde istoricul acestei provincii româneşti, prezintat sub toate aspectele.

Pentru împlinirea acestei frumoase opere, d. rezident regal nu numai că a promis întregul său sprijin, dar a hotărît să patroneze editarea acestui volum festiv.

Credem că acest imbold, ce vine dela primul conducător al ţinutului Mării, va reînvia activitatea culturală din anii de după războI şi vom avea şi aci o viaţă spirituală de aceeaşi valoare ca în alte părţi ale ţării.

C. N.

Trei incercări de sinucidere, la Constanţa

Constanţa, 7 Septembrie

Astăzi sa'u înregistrat în localitate trei încercări de sinucidere.

— Prima s'a înregistrat în cursul nopţii. Tânărul Sandu Iordăchescu, din str. Miron Costin 54, certându-se cu concubina sa, cu care de câtva timp avea dese neînţelegeri şi care ia spus că-l va părăsi, a înghiţit conţinutul unei sticle cu spirt denaturat. Fiind apucat de dureri, amatorul de moarte a început să strige după ajutor.

Concubina sa, deşi supărată pe el, a dat alarma şi cu o trăsură Iordăchescu a fost transportat al spital, unde în urma îngrijirilor ce i s'au dat, a scăpat cu viaţă.

— A doua încercare de sinucidere, puţin mai romantică, a fost aceea a tinerei Nuti Columbeanu, din str. Bucovinei 3. Având unele supărări amoroase ea înghiţit mai multe pastile de veronal.

Descoperită de familie, a fost internată în spitalul militar, unde i s'au dat îngrijiri.

— Ultima încercare a fost a Paulei Dobrin, din str. Alexandru Lahovary 27. Din cauze ce nu se cunosc, a băut o importantă cantitate de alcool. Ea a fost dusă la spital.

Traficul prin Gura Sulinei

VAPOARE DELA MARE TRECUTE SPRE DEAL

6 Septembrie

Dela larg au intrat, după obţinerea practicei sanitare facerea formalităţilor de rigoare îmbarcându-şi piloţii C. E. D. şi au urcat calea spre porturile de sus: „Alsund", danez, deşert, adresat la agenţia Bezi et fiu Galaţi-Brăila; „Capo Faro" italian cu 971 t. m. diferite mărfuri adresat agenţiei Gattorno et Co. la aceleaşi porturi; „Theodoros" grecesc deşert adresat la ordine Galaţi; „Dionisios Nomikos" acelaşi pavilion, ca precedentul la ordine pentru Chilia Nouă, „Diana" motonavă italiană cu mărfuri diferite (482 t. m.) adresat la agenţia Lloyd Triestin Galaţi-Brăila.

VAPOARE DIN DUNARE EŞITE SPRE LARG

Din porturile de sus au scoborît fluviul trecând direct spre largul mării vapoarele: „Bugsee" german încărcat cu 3.113 t. m. cereale pentru Hamburg; „Fenicia" motonavă italiană cu 2.673 t. m. cereale pentru Genova via Constanţa la complectare: „Capo Vado" acelaşi pavilon ca precedentul cu 6.522 t. m. de acelaşi caric pentru Genova via Constanţa ca precedentul; „Ioanna" grecesc cu 1.616 t. m. cereale şi scânduri de brad pentru Volo-Pireu; „Durostor" naţional cu 105 t. m. diferite mărfuri pentru Pireu via Constanţa iar dela Budapesta spre Alexandria direct a scoborit fluviul complet încărcat „Tisza" cu 1.030 t. m. diferite mărfuri

ADANCIMEA APELOR NAVIGABILE

In tot parcursul Dunărei maritime adâncimea, între mila 89 a (Brăila) până la eşirea în largul mării, se menţine neschimbată de 24 p. c. dela albie la suprafaţa apei ceeace permite marelui tonaj se navige încărcat cu pescajul de douăzeci şi trei p. c.

Două nenorociri la Făgăraş

Făgăraş, 7 Septembrie

Eri, s'au întâmplat 2 nenorociri în judeţul nostru. Primul s'a întâmplat în comuna Streza Cârţişoara. Studentul Tiberiu Folea a plecat la pescuit pe apa Bâlei. Apoi, jucându-se cu un revolver pe care-l purta în continuu la el, apăsând pe trăgaciu, revolverul s'a descărcat, lovindu-l în tâmplă. A rămas mort pe loc.

Fiind anunţat postul de jandarmi, s'au început cercetările.

— A doua nenorocire s'a întâmplat în comuna Telechi Recea. Alexandru Sin din comuna Copcel, trecând cu căruţa prin Telechi Recea, din nebăgare de seamă, a călcat pe femeia Sarica Stai de 68 de ani, care traversa drumul şi care a rămas moartă pe loc.

Se fac cercetări.

„VIAŢA SOCIALĂ C. F. R."

In al 6-lea an de existenţă revista Clujană *„Viaţa socială C. F. R."* îşi continuă cu râvnă munca pentru ridicarea culturală, naţională şi socială a slujbaşilor C. F. R.

Ultimul număr conţine un bogat şi variat sumar referitor nu numai la preocupările strict profesionale ale ceferiştilor — conţine federalizarea cooperativelor etc., ci mai ales la problemele de actualitate în toate ramurile culturii.

Condusă de d. Vasile I. Vior, revista „Viaţa socială C. F. R." reprezintă o publicaţie interesantă pentru publicul căruia îi este adresată.

In sumarul

Ilustraţiunii Române:

Vacanţa marilor conducători; Pe urmele lui Pat-O'brien; Undele creerului-oglinda sufletului; Portretul vorbit-Poliţia ştiinţifică; Ferma şerpilor; Şcoala copiilor recalcitranţi

ŞI-A RĂNIT GRAV FRATELE CU CUŢITUL

Buzău, 8 Septembrie

Intre fraţii Gheorghe şi Tudorache Popa, din comuna Căneşti, care se aflau la munca câmpului, s'a iscat o ceartă care a degenerat în bătae.

La un moment dat Gheorghe Popa a aplicat trei lovituri de cuţit, în cap, fratelui său.

Victima, în stare de comă, a fost internată în spitalul Brătianu, iar criminalul arestat.

* * *

Invăţători din Buzău scoşi la pensie

Buzău, 8 Septembrie

Următorii învăţători au fost scoşi la pensie pe ziua de 1 Septembrie: Predescu Gh. Dumitru, dela şc. Nr. 6 băeţi; Stănescu I. Florea, dela şc. nr. 3 băeţi; Moisescu I. Ion, idem; Negoescu Gh. Virginia, dela şc. nr. 6 fete; Cristea D. Dumitru, dela şc. primară com. Dara; Rusi A. Amalia, com. Gcurteşti; Ianculescu N. Aurel, com. Sărăţeanca-Valea Radei; Alexandru Ion, com. Valea Verzii-Căneşti; Manolache Şt. Ilie, şc. nr. 5 Buzău; Mihail V. Ion, şc. nr. 1 Buzău; Mihăilescu Eftimie, com. Mărăcineni; Andronescu Ion, com. Ruşavăţ-Policiori; Rădulescu Maria com. Similească şi Gănescu Virginia, com. Bozioru-Gârla.

* * *

Revizuirea dispensaţilor scutiţilor şi reformaţilor la Buzău

Buzău, 8 Septembrie

Cercul de recrutare Buzău a făcut cunoscut scutiţilor, dispensaţilor şi reformaţilor medicali, cari aparţin contingentelor 1922—1936 inclusiv, că revizuirea se va face în următoarele zile: 15 Septembrie contg. 1922 şi mai vechi; 16 Septembrie contg. 1923—1924; 17 Septembrie contg. 1925—1926; 18 Septembrie contg. 927-1928; 19 Septembrie contg. 1929-1930; 20 Septembrie contg. 1931-1932; 21 Septembrie contg. 1933—1934 şi 22 Septembrie contg. 1935—1936.

Cei ce nu se vor prezenta, li se va anula clasarea şi vor fi imediat încorporaţi, indiferent de vârsta ce o au.

* * *

S'a spânzurat în localul poliţiei

R.-Vâlcea, 7 Sept.

Haralambie Buricea fiind chemat la poliţie pentru a fi cercetat într'o chestiune, de frică s'a refugiat neobservat de nimeni într'o cameră şi s'a spânzurat cu cureaua de un cui.

Sergentul de serviciu l-a găsit mort.

Ce aşteaptă ţinutul Nistrului

Ridicarea şi promovarea românismului

Prioritatea pentru copiii moldovenilor în şcoli secundare şi practice

Dela redacţia noastră dintre Prut, Nistru şi Dunăre

In articolul precedent, am subliniat acele părţi din cuvântările rostite la instalarea d-lui Dinu Simian, rezident regal al ţinutului Nistru şi care cuprind legăminte solemne pentru triumful românismului.

Cuvântarea d-lui Dinu Simian ca şi a P. S. episcop Dionisie, au produs firească şi legitimă satisfacţie.

Cu drept cuvânt moldovenimea acestei provincii mai are — după 20 de ani dela Unire — destule probleme mari de rezolvit.

Bună oară, promovarea elementului sătesc este departe de a fi găsit hotărârea unei aplicări, destul de justificată.

Infiltraţiile lente ale străinilor de pe vremuri în oraşele provinciei au pus stăpânire pe întreaga viaţă economică.

Puţini sunt românii care au proprietăţi imobiliare la oraşe.

Clădirile boierilor moldoveni de aici, au trecut de multă vreme în stăpânirea străinilor. Edificator şi convingător, este cazul cu palatul prinţului Răşcanu care a căzut deasemeni în alte mâini de cât româneşti.

Statul român nu şi-a creiat în acele vremuri o lege care să-i dea dreptul de preemţiune. Românii, destul de săraci, n'au putut număra preţul de vânzare deşi mic în comparaţie cu valoarea imobilului.

Noi n'am ştiut să creem la oraşe internate pentru fiii satelor. Un ministru al culturii, pe vremuri, a găsit de cuviinţă să desfiinţeze până şi bursele.

Ne-am trezit în şcolile secundare din oraşele basarabene cu procente de câte 50 şi 56 la sută elevi străini.

In şcolile practice deasemeni elementul românesc n'a fost promovat.

Şi în 20 de ani de zile n'am reuşit să schimbăm faţa oraşelor basarabene, care au rămas, ca şi târgurile, cu o fizionomie departe de a fi românească.

Aceleaşi interese electorale care au copleşit pe cele personale şi au adumbrit cu totul interesele superioare ale naţiei, au impus ca conducerile Camerelor de comerţ şi de muncă elemente nu numai străine dar şi dubioase.

Pentru elementul dela sate au rămas doar şcoalele normale şi seminariile ca să avem azi un surplus, tineri fără catedre şi preoţi fără parohii.

Pe când la sate exantematecul şi malaria au distrus ani dearândul forţele româneşti, la oraşe, la Casele de asigurări sociale, elementul preponderant dar nu şi românesc, îşi primea doctoriile care veneau încărcate în vagoane mai ales în ajunul alegerilor.

De câte ori n'am cerut noi în centrele moldoveneşti, câte o şcoală inferioară de agricultură, în care fiii de săteni să primească cunoştinţele unei agriculturi raţionale, timp de 3 sau 4 ani!

Diplomele acestor şcoli să valoreze un termen redus în armată, o înzestrare tot raţională în satul în care se înapoiază absolventul, cu un plug ca lumea, cu o semănătoare, cu drepturi consfinţite de a li se da ajutoare în natură şi cu obligaţia de a fi restituite. Nu diplome care să oblige statul să dea fiilor de ţărani posturi ca să transformăm agronomia într'o încâlcită meserie de biurocratism.

Ce să caute copilul de ţăran la oraş, când nu avea internat şi era obligat să stea în gazdă la evrei, unde ciorba de fasole se fierbe cu zahăr, când la el acasă o mânca cu moare de varză, iar ochii lui nu vedeau pe perete icoane ci semne neînţelese de el?

In casa gazdei din oraş copilul ţăranului era obligat să audă limba asupritorilor părinţilor lui, deşi gazda nu se trăgea din neam rusesc.

Iată greutăţi fireşti, în afară de cele materiale, care au impus moldoveanului de aici să-şi ţină copilul în sat, cu credinţa şi limba strămoşească nealterate.

Elefterie Negel

Impunsă de un bou

Buzău, 8 Septembrie

In timp ce femeia Constanda E. Liţa din comuna Săruleşti, se găsea pe câmp, a fost împunsă, în abdomen, de un bou al locuitorului Radu Drăgoi, din aceiaşi comun.

In stare extrem de gravă femeia a fost internată în spitalul din comuna Vintilă Vodă.

* * *

Furt la şcoala de menaj din Buzău

Buzău, 8 Septembrie

Un îndrăsneţ furt a fost săvârşit azi noapte la şcoala de menaj din localitate.

Prin spargerea unui geam, necunoscuţi s'au introdus în locuinţa d-rei directoare, de unde au reuşit să fure îmbrăcăminte, o pendulă şi mai multe

A fost înştiinţată poliţia.

A fost sesizată poliţia.

EVOLUŢIA SPECIILOR

Ea poate fi provocată printr'o influenţă repetată asupra generaţiilor succesive

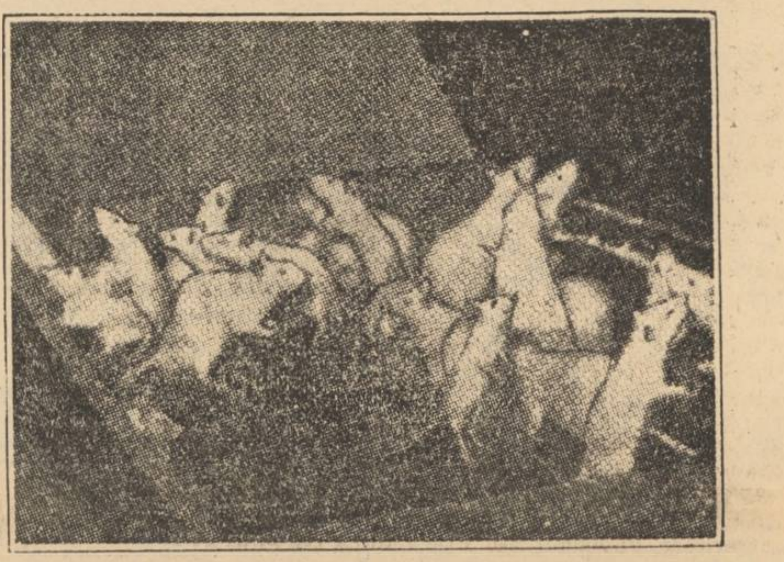

Suntem în perioada când se verifică teoriile lui Darwin şi Lamarck în privinţa evoluţiei speciilor.

D. P. Hachet-Souplet, doctor onorific al Institutului de psihologie zoologică din Franţa, publică în „Le Matin" un articol interesant în jurul chestiunii ce formează subiectul acestui articol.

D-sa afirmă că biologii zilelor noastre nu se înţeleg asupra punctelor esenţiale ale filosofiei zoologice. Intrebarea de căpetenie este: sunt oare speciile animale produsul unei evoluţiuni lente cum o credeau Lamarck şi Darwin sau origina lor se datoreşte unor salturi brusce şi incoerente ale materiei vii?

In grădina zoologică din Vincennes s'au făcut experienţe caracteristice şi interesante în această privinţă.

SCHIMBARE SAU ADAPTARE?

Se poate afirma dela început — susţine doctorul P. Hachet-Souplet — că nu e de loc complicat mijlocul de a face animalele într'un timp raţional, să capete caractere noui şi să le transmită descendenţilor lor.

Un animal poate fi modificat în două chipuri: din lăuntru în afară şi atunci avem de aface cu un salt brusc corespunzător noţiunii de schimbare, sau din afară înlăuntru şi, în cazul acesta, avem în faţa noastră o adaptare lamarkiană. In cazul din urmă, care este general, animalul începe să se modifice atunci când primeşte excitaţii de natură nouă sau de o frecvenţă mai mare ca deobiceiu. Cât priveşte frecvenţa, dacă o sporim mereu, putem obţine educaţiuni foarte repezi şi după voinţă. E destul să provoci un număr de excitaţii multiple în acelaş timp, limita fiind rezistenţa animalului. Excitaţiile vor da naştere la mişcări şi vor creea deprinderi ce va determina nu numai schimbări pur psihologice, dar chiar şi fiziologice.

Aceasta e metoda dresorilor cari fac adeseori adevărate minuni.

Mai târziu, reîncepem jocul asupra generaţiilor succesive până când, din generaţie în generaţie, ajungem, la un moment anumit, ca animalul să nu mai aibă nevoia de a fi instruit în executarea noulor mişcări, pe care le-a moştenit dela ascendenţii săi cu sau fără particularităţi fizice.

REALITATEA EXPERIENŢELOR. — ŞOBOLANII CU DOUA PICIOARE

Experienţele s'au început în 1902 cu câinii cari făceau exerciţii de piruetă. Doctorul Hachet-Souplet nu ne spune, dar faptul e sigur că de-atunci şi până azi s'au obţinut rezultate admirabile cu unele rase de câini, mai ades câinii-lupi, obţinându-se, prin dresarea acestora, câini poliţişti. O experienţă fantastică s'a făcut însă cu câinii bernardini de către călugării de pe muntele St. Gothard. Pavlov a făcut unele experienţe cu şobolanii, iar alţii au izbutit să facă şoarecii albi să meargă în două lăbuţe, aptitudine obţinută printr'un dresaj special, pe calea alimentară, punându-le, de pildă, şobolanilor slănină la îndemână pentru hrana lor, dar aşezând-o în aşa chip încât ei să fie nevoiţi să se ridice pe două lăbuţe ca s'ajungă la bucăţica de slănină.

Autorul articolului din „Le Matin" ne dă şi alte exemple prin care se poate obţine modificări psiho-fisiologice în structura animală. Totul depinde de metoda întrebuinţată spre a se ajunge la rezultate cât se poate de repezi şi bune.

Problemele economice din ţinutul Dunărea

Necesitatea construirii unei căi ferate Babadag-Ghecet

Măcin, 9 Septembrie

Odată cu noua administraţie a regiunei noastre, se pun în discuţie o seamă de probleme, specifice ţinutului cari, altădată, din lipsă de autonomie, nu erau înţelese de centru.

O problemă de mare însemnătate, naţională şi regională, este asigurarea legăturilor între judeţele Brăila, Covurlui şi Tulcea. Mai cu seamă în timpul iernii, din cauza îngheţului, această legătură, pe uscat, are un rol vital pentru viaţa economică a ţinutului.

Problema aceasta nu se poate însă rezolva decât prin continuarea liniei ferate Constanţa-Babadag-Tulcea, până la Ghecet, adică să se facă o linie dela Babadag, prin Măcin, la Ghecet, în faţa Brăilei şi montarea unui ferry-boat.

Iată ce ne spune, în această privinţă d. ing. Gr. Vasilescu, profesor la şcoala Politechnică din Bucureşti, un aprig susţinător al acestui proect:

„Interesul economic al căii ferate Babadag — Ghecet ar fi multiplu: ar pune în comunicare directă centrele cele mai importante pentru transportul produselor ţării: Galaţi, Brăila, Reni etc., cu Tulcea şi Constanţa.

Astfel porturile dunărene ar rămâne în permanenţă în legătură cu marea.

Portul Tulcea ar juca un rol mult mai important decât cel de astăzi şi anume: posedă cheiuri în apă adâncă şi platforme capabile să susţie căi ferate, aparate de manipulare, silozuri, etc. Chiar dacă braţul Sulina va fi abandonat, amenajându-se braţul Sf. Gheorghe, Tulcea îşi va putea îndeplini rolul însemnat ce trebuie să-l joace într'un judeţ bogat în materii prime.

In afară de mărfurile ce sosesc în vagoane la Brăila şi cari ar fi îndreptate deadreptul — fie la Constanţa, fie la Tulcea, cerealele transportate cu şlepurile şi adăpostite împotriva debaclului pe canalul Măcinului, vor putea fi încărcate în vagoane, în tot timpul iernii şi transportate în porturile arătate, spre export.

Produsele în tranzit — şi în special cele de mare viteză — vor găsi calea cea mai directă dintre Bucovina spre Mare.

RAŢIUNI ECONOMICE ŞI STRATEGICE

Pe baza raţiunilor de mai jos, se întemeiază susţinerea acestui proiect:

a) Ar stabili o legătură în plus între Dobrogea şi restul ţării, atrăgând o parte din mărfurile în tranzit de provenienţă polonă sau cehoslovacă, destinate pieţelor orientale şi ar descongestiona podul dela Cernavodă.

b) Ar asigura cel puţin un minimum necesar de activitate porturilor Galaţi şi Brăila — în epoca de sistare a navigaţiei fluviale şi ar contribui şi la desvoltarea oraşului Tulcea, spre care s'ar îndrepta o parte din importul şi exportul ţării.

c) Din punct de vedere strategic, o legătură feroviară între ţinuturi despărţite de Dunăre, reprezintă un interes primordial, cu atât mai mult cu cât ferry-boat-ul stabileşte comunicaţia numai atunci când nevoile cer.

CUM SE POATE REALIZA

Fără a intra în detalii de construcţie, drumul de fer Babadag — Ghecet nu necesită lucrări complicate — ca tuneluri şi poduri importante. Se cere ca pe distanţa Ghecet — Măcin să se ia măsuri pentru scurgerea apelor pe sub terasament.

Apoi, piatra fiind dealungul traseului, din abundenţă, terasamentul ar fi uşor de executat şi nu atât de costisitor.

Calea ferată rămânând în sarcina Statului, ferry-boat-ul va trebui să fie procurat prin subvenţiile puse la dispoziţie de către Camerele de comerţ Brăila, Galaţi şi Tulcea şi chiar şi Constanţa, interesată şi ea.

Sau în cel mai fericit caz s'ar putea forma o societate, unde ar subscrie publicul conştient de însemnătatea şi interesul naţional ce-l are această mare lucrare".

PAMFIL MIH.

* * *

Amorul învinge

PRINŢUL MALAEZ MAHMUD SE INSOARA CU FATA UNUI CROITOR DIN OXFORD

Agenţia Havas anunţă din Knala-Lumpur (Malaezia) că prinţul Tengkir Mohamed a consimţit la căsătoria fratelui său Mahmud cu Miss Joye Blencove, fata unui croitor din Oxford.

— „Mama lui şi cu mine — a declarat prinţul Mohamed — nu găsim nici un motiv să ne opunem ca el să facă după dorinţa lui.

A primit o educaţie engleză şi are acelaş sentiment de libertate ca şi occidentalii.

Dacă s'ar fi înapoiat în ţară şi s'ar fi însurat cu o malaeză care nu cunoaşte lumea din afară şi nici manierele moderne, ar fi fost probabil nenorocit şi ar fi mers poate spre pierzania lui.

La început se credea că părinţii prinţului nu vor consimţi la căsătoria lui cu fata croitorului englez din Oxford. Amorul învinge...

Un perceptor fiscal abuziv

Târgovişte, 7 Sept.

Locuitorul Serghie Popescu, unul din fruntaşii comunei Bezdead, a reclamat parchetului, următorul abuz săvârşit de perceptorul fiscal Dumitru Grigoriu.

In ziua de 31 August a. c., perceptorul, a pus sigilii la toate uşile camerelor debitorului Serghie Popescu, pentru plata impozitelor.

Din această pricină, Serghie Popescu, împreună cu toţi membrii familiei, sunt nevoiţi să se adăpostească la vecini.

Deşi în ziua de 5 Septembrie c., perceptorul a venit din nou, la domiciliul lui Serghie Popescu, şi a rupt sigiliile, nu i-a permis proprietarului să intre în casă.

Parchetul a delegat pretorul plăşii Pucioasa, d. Const. Georgescu, să ancheteze reclamaţia împotriva abuzivului perceptor.

* * *

Din Târgovişte

MOARTEA STAREŢEI DELA MANASTIREA VIFORATA. — Bătrâna Evghenia Stănescu, fostă stareţă a mânăstirei de călugăriţe „Viforâta", timp de 23 ani, a încetat din viaţă şi a fost înmormântată, cu toată cinstea, la cimitirul mânăstirii.

NIRESPECTAREA LEGII REPAUSULUI DUMINICAL. — D-nii: Emil Boandăr, inspectorul muncii şi Ion Rădulescu, preşedintele Camerei de muncă, făcând inspecţii în comunele: Doiceşti, Lăculeţe, Zărăfoaia şi Pucioasa, au constatat că legea repausului duminical nu se respectă, atât de cârciumari, cât şi de alte întreprinderi comerciale.

Toţi contravenienţii au fost daţi judecăţii.

ŞI-A RANIT NEVASTA CU TOPORUL. — In urma unei certe între Ion Ocnaru şi soţia lui, Florea, din comuna Glodeni, soţul a pus mâna pe topor, voind să-şi lovească soţia.

Aceasta, ferindu-se a fost rănită numai la gură, şi a fost internată la spital.

Soţul agresor a fost arestat de jandarmi.